

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี
สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร
OPERATION OF THE STUDENT CARE NADEE MUNICIPAL SCHOOL
THE EDUCATION DIVISION NADEE SUBDISTRICT MUNICIPALITY
DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION

สุรัตน์ หนูพวง¹ วิโรจน์ สุรสาคร²

Received : July 19, 2026

Revised : August 2, 2026

Accepted : September 19, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร และ 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากร จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีพหุแนวทาง ดังนี้ (1) สถานศึกษาควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน (2) สถานศึกษาควรประเมินนักเรียนที่มีปัจจัยเสี่ยงในด้านต่าง ๆ สถานศึกษาควรคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีความเสี่ยงเพื่อให้การช่วยเหลือในเบื้องต้น (3) สถานศึกษาควรให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือเบื้องต้นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา และควรจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา (4) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนตามความถนัด ความสนใจ และควรมีการติดตามผลการส่งเสริมและพัฒนา (5) สถานศึกษาควรติดตามผลการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อให้ความช่วยเหลือ และควรร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

This research aimed to study: 1) the operation of the student support system at Na Dee Municipal School, Na Dee Subdistrict Municipality, Samut Sakhon Province, and 2) guidelines for developing the operation of the student support system at Na Dee Municipal School, Na Dee Subdistrict Municipality, Samut Sakhon Province. The sample group consisted of 92 teachers and personnel. The research instruments were opinion questionnaires and structured interviews. The statistical methods used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and content analysis from the structured interviews.

Results: It was found that

1) the overall operation of the student support system at Na Dee Municipal School, Na Dee Subdistrict Municipality, Samut Sakhon Province, was at a high level.

2) The guidelines for developing the operation of the student support system at Na Dee Municipal School, Na Dee Subdistrict Municipality, Samut Sakhon Province, were found to be multifaceted, as follows: (1) The school should use a variety of tools to get to know students individually and maintain an up-to-date information system. (2) The school should assess students with various risk factors and screen students with problems or risks to provide initial assistance. (3) The school should provide initial counseling and assistance to at-risk and problematic students. and should organize activities to prevent and solve problems of at-risk students and those with problems (4) Educational institutions should organize activities that promote students according to their aptitudes and interests and should follow up on the results of promoting and developing students (5) Educational institutions should follow up on the results of referring students with problems to provide assistance and should cooperate with parents and relevant parties so that students receive continuous assistance.

Keywords : Student care and support system

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวาระหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับและโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าว อย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุประสงค์ (รัฐธรรมนูญ เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 น. 14-15)

ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการดำเนินงานที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการดูแล แก้ไขปัญหาต่างๆ และได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ถูกวิธีและทันเวลา ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นกลไกสำคัญในการลดปัญหาการออกกลางคันจะช่วยประคับประคองให้ผู้เรียนอยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าผู้เรียนแต่ละสถานภาพจะได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน มีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาความเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรมมีเป้าหมายในชีวิต และมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิดระบบงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, น95)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา คิดเป็นทำเป็นและประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครูและบุคลากร โรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 118 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครูและบุคลากร โรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 92 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 องค์ประกอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ตำแหน่ง ซึ่งออกแบบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร เป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale)

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaires) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำมาเรียบเรียงและสร้างแบบสอบถามขึ้นภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา

2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง และนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.56-1.00.

3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครูและบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 คนแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาคำนวณหาความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1978, p. 161) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 นำไปเก็บข้อมูลกับกับคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครูและบุคลากรของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน

การสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาหลักการเกี่ยวกับการสร้างและออกแบบแบบสัมภาษณ์

2) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยคัดเลือกประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลนาดี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครูและบุคลากรของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครูและบุคลากรของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google Form

3. ผู้วิจัยขอหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์งานวิจัย จากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

4. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์งานวิจัย และนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best.1970, p. 190) ดังนี้

4.50-5.00 แสดงว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 แสดงว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 แสดงว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 แสดงว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 แสดงว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าความถี่ (frequency)

2) ค่าร้อยละ (Percentage)

3) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม

(N=90)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.45	0.54	มาก	1
ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.38	0.54	มาก	4
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.44	0.56	มาก	2
ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.43	0.54	มาก	3
ด้านการส่งต่อ	4.37	0.56	มาก	5
รวม	4.41	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.56) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.54) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.54) ส่วนด้านการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.56)

สำหรับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 0.54 - 0.56 แสดงว่า การกระจายของข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 2 ตารางสรุปประเด็นการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร

ข้อ	ประเด็นการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร	ค่าคะแนน
1	สถานศึกษาควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน	3
2	สถานศึกษาควรประเมินนักเรียนที่มีปัจจัยเสี่ยงในด้านต่าง ๆ สถานศึกษาควรคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีความเสี่ยงเพื่อให้การช่วยเหลือในเบื้องต้น	3
3	สถานศึกษาควรให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือเบื้องต้นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา และควรจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา	3
4	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนตามความถนัด ความสนใจ และควรมีการติดตามผลการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3
5	สถานศึกษาควรติดตามผลการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อให้การช่วยเหลือ และควรร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง	3

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าคะแนนสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเหมือนกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน 2) สถานศึกษาควรประเมินนักเรียนที่มีปัจจัยเสี่ยงในด้านต่าง ๆ สถานศึกษาควรคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีความเสี่ยงเพื่อให้การช่วยเหลือในเบื้องต้น 3) สถานศึกษาควรให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือเบื้องต้นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา และควรจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา 4) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนตามความถนัด ความสนใจ และควรมีการติดตามผลการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และ 5) สถานศึกษาควรติดตามผลการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อให้การช่วยเหลือ และควรร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

สรุปผลงานวิจัย

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร มีรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละด้าน มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำระบบข้อมูล

สารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรประเมินนักเรียนที่มีปัจจัยเสี่ยงในด้านต่าง ๆ สถานศึกษาควรคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีความเสี่ยงเพื่อให้การช่วยเหลือในเบื้องต้น 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห สถานศึกษาควรให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือเบื้องต้นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา และควรจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา 4) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนตามความถนัด ความสนใจ และควรมีการติดตามผลการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อ สถานศึกษาควรติดตามผลการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อให้ความช่วยเหลือ และควรร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้เยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล มีกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กนักเรียนที่เรียนอ่อน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ มีการประสานงานกับผู้ปกครองในการคัดกรองนักเรียน และมีการช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหายากต่อการแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุภัทสร สุริยะ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของธิดินันดา สิงห์แก้ว (2562) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือเด็กนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเครื่องมือการดำเนินงานมีมาตรฐาน มีหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและมีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญลักษณ์ เอี่ยมเจริญและพัชรา เดชโฮม (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม เขตภาษีเจริญ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชร์ ทะไร และศีกฤทธิ ศีลาสาย (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตวังทองหลาง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตวังทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติของโรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มสหวิทยาเขตวังทองหลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อ

นักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานและควินติลจากมากไปน้อย คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ และการคัดกรองนักเรียน

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาคี สังกัดเทศบาลตำบลนาคี จังหวัดสมุทรสาคร มีพหุแนวทาง มี 5 แนวทาง ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน 2) สถานศึกษาควรประเมินนักเรียนที่มีปัจจัยเสี่ยงในด้านต่าง ๆ สถานศึกษาควรคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีความเสี่ยงเพื่อให้การช่วยเหลือในเบื้องต้น 3) สถานศึกษาควรให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือเบื้องต้นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา และควรจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา 4) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนตามความถนัด ความสนใจ และควรมีการติดตามผลการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และ 5) สถานศึกษาควรติดตามผลการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อให้ความช่วยเหลือ และควรร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีภาระงานที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา เริ่มตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นขั้นตอนนี้เป็นรากฐานสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการรวบรวมข้อมูลนักเรียน ทั้งข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลสุขภาพ ผลการเรียนรู้ บุคลิกภาพ และเป้าหมายในอนาคต เพื่อให้เข้าใจนักเรียนแต่ละคนอย่างลึกซึ้ง การคัดกรองนักเรียน เป็นการจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหา เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงจุด การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการจัดกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล การป้องกันและแก้ไขปัญหา เป็นการให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาซับซ้อนไปยังผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม โดยในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าวไว้ว่า การรับรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและช่วยเหลือปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ปัญหาให้นักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีปัญหารุนแรงใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือส่วนรวมในด้านลบ แต่อาจมีความยุ่งยากเกิดขึ้นได้ เมื่อต้องเผชิญปัญหาหรือภาวะ

วิกฤตในชีวิตประจำวัน กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ และกลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจนมีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใส่ใจกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องการป้องกันและช่วยเหลือปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป นอกจากนี้ ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียนควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย การป้องกันและช่วยเหลือปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ คือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คำปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพ คือครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความพร้อมในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึที่ดีต่อนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการศึกษา โดยกระบวนการในการให้คำปรึกษาที่จะต้องสร้างสัมพันธภาพ พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหาและยุติการปรึกษา การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตัวเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติไม่กลายเป็นักเรียนในกลุ่มเสี่ยง และเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพ ตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรม หลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือการจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ในการป้องกันและช่วยเหลือปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็แบบบาทหน้าทีของครูที่ปรึกษาความยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข กลุ่มนักเรียนที่ควรได้รับการพิจารณาส่งต่อคือ นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาและนักเรียนที่มีปัญหา เฉพาะด้านแนวดำเนินการส่งต่อนักเรียนนั้น ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้า สรุปรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวลหรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามกรณีที่ครูปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย และติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรัชพล เทียงดี (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการทำงานโดยการใช้ระเบียบสะสมที่ให้ข้อมูล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกายและด้านครอบครัว โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเพราะนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างมีพื้นฐานไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ การรับรู้ข้อมูลของนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นทำให้ครูที่

ปรึกษามีความเข้าใจมากขึ้น นำข้อมูลไปคัดกรองได้ถูกต้อง สามารถช่วยป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภัตสร สุริยะ (2562) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นในการพิจารณาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว และสอดคล้องกับแนวคิดของนัฏจรี เจริญสุข โสภณ เพ็ชรพวง พรศักดิ์ ผกากรอง (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน คือ กระบวนการที่ครูที่ปรึกษาให้ ความเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาต้องใช้ความดูแลเอาใจใส่อย่าง ใกล้ชิดเป็นพิเศษ และหาวิธีการช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขที่หลากหลาย ไม่ปล่อยปละละเลยให้เป็นปัญหาสังคม โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเยี่ยมบ้านนักเรียน และรายงานผลความก้าวหน้าแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพงษ์ สุขสมพนาธิ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ยังมีบางประการที่ยังต้องปรับปรุง ได้แก่ การไม่เข้าไปแก้ไขปัญหาในครอบครัวของนักเรียนอย่างทันท่วงทีและการขาดการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับแนวคิดของนัฏจรี เจริญสุข โสภณ เพ็ชรพวง พรศักดิ์ ผกากรอง (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนคือ กระบวนการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ต่อดำเนินการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ถูกวิธี ถูกทาง และเกิดผลดีที่สุดต่อนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะให้ครูใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของนักเรียนและดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยการประชุมชี้แจงและกำหนดการใช้แบบประเมินเพื่อบันทึกผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะให้ครูดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนจากระเบียนสะสมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน โดยให้ครูทุกชั้นเรียนใช้ระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อให้มีข้อมูลในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะให้มีการบันทึกการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนและแจ้งข้อมูลผู้ปกครองทราบ และให้ครูเอาใจใส่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยการนำผลการบันทึกข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและผลการคัดกรองนักเรียนมาดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาและดำเนินการแก้ไข

1.4 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะทำให้มีการบันทึกและสรุปกิจกรรมที่ดำเนินการทุกกิจกรรม และมีการยกย่อง ชมเชยให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนร่วมกิจกรรมที่ตนเองถนัดและสนใจ

1.5 ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะทำให้มีการดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยการส่งต่อแบบภายในต่อไปยังครูแนะแนวและกำหนดให้มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาต่อการแก้ไข โดยการการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกพร้อมทั้งบันทึกข้อมูล เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและโรงเรียนต้องดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นความลับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลนาดี สังกัดเทศบาลตำบลนาดี จังหวัดสมุทรสาคร

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสมุทรสาคร

รายการอ้างอิง

- ขวัญเนตร มุลทองจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดรังสี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์. (2561). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐพัชร์ ทะไร และคึกฤทธิ์ ศีลาสาย. (2563). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตวังทองหลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธิดินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าติ่งห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อัญลักษณ์ เอี่ยมเจริญและพัชรา เดชโฮม. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- รัชพล เทียงดี. (2562). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.